

aktív tananyagfeldolgozás nem igényel különleges felszerelést, csak több odafigyelést és beledolgozást a tanár részéről. Az eredményesebb tanítás bizonyított folyamatát saját tevékenységünkkel, választott hivatásunkhoz méltó tudatossággal és állandó megújulással leszünk képesek csak kedvező irányba befolyásolni: a feldolgozás legalábbiasb módjának megválasztásával. S ez nem kevés!"

Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.

DR. NAGY ZSUZSA

DR. KACSUR ISTVÁN:

ISMERETRENDSZEREK ÉS MÓDSZEREK AZ ÖKOLÓGIA-KÖRNYEZETVÉDELMI TANÍTÁSÁBAN

A Tankönyvkiadó 1985-ben adta ki dr. Kacsur István igen nagy hiányt pótló „Ismeretrendszerek és módszerek az ökológia-környezetvédelem tanításában” c. egyetemi tankönyvét.

Számunkra – akik egyrészt az általános iskolásoknak, másrészt a tanárjelölteknek szeretnénk korszerű és alkalmazható ökológia-környezetvédelmi szemléletet adni – rendkívül nagy segítséget jelent ez a könyv. Ebben a felépítésben és ilyen széles körű irodalmi tájékozottságra alapozott összegezésben véleményem szerint minden biológiai tanító kollégának alapvető segédeszközzé válhat ez a munka.

A tanítási órákon kívül a biológia szakkörök foglalkozásain, de a fakultációs oktatásban is határozott segítséget jelent ez a tartalmilag is igen sok oldalú, jól áttekinthető, ábrákkal is kellően illusztrált mű.

Logikai sorrendben foglalkozik a korszerű pedagógiai és ökológiai fogalmak rendszerével, az általános ökológiai fogalom alapelvei kialakulásának kérdéseivel.

„Az ökológia-környezetvédelem tanításának néhány tantárgytörténeti vonatkozása” c. fejezet feltárja a tantárgy tanításának legfontosabb állomásait, ma is használható megállapításait. Junge, Friedrich (1830–1906) az elsők között volt, aki újszerű ökológiai elvek alapján korszerűsítette az iskolai tananyag felépítését, és az ismeretátadás módszereit. Fő műve „A falusi tó mint életközösség” – mely ma is útmutatóul szolgálhatna oktató-nevelő munkánkban. A leírás, szisztematizálás után az életmegfigyelésre már a korszerűbb biológiai szemléletmód gondolatát jelentette.

Ebben a munkájában a tanítónak a tanítás megszervezésében a következő útmutatásokat adja:

– A tanító először arról gondoskodik, hogy a tanuló egy összképet kapjon az életközösségről. Ezután válasszon ki egy élőlényt az életközösség tagjai közül az alaposabb vizsgálat céljára. Legfontosabbnak tartja a megfigyelést.

– Lüben Ágoston (1804–1875) szerint, az oktatást a hazai élőlények ismertetésével kell

kezdeni és az idegen földrészek élővilágával befejezni.

Mindezekből a hazai ökológia tanítása számára – a szerző szerint – az a tanulság adódik, hogy azt az általános iskolában egy megfelelő ökológiai szemléletű növény- és állatismeret kialakításával kell megalapoznunk. A középiskolák erre az ökológiai alapra építhetnek.

„A továbbiakban a nevelés-képzés gazdag lehetőségeit foglalja – igen használható formában – rendszerbe. A környezetvédelmi ismeretszerzést sok jó gyakorlati példával segíti. Szemléletesen ábrázolja az ember bekapcsolódását a vízi ökoszisztéma és a bioszféra életébe, elemzi az ebből eredő következményeket.

Kiemelkedően nagy segítséget jelent a közép- és általános iskolai tanárok részére „Az ökológia-környezetvédelem tanításában alkalmazott általános módszerek” c. fejezet. Ebben elemzi a problémamegoldás módjait, ismerteti azokat a módszereket, amelyekkel a tanulók kreatív gondolkodása fejleszthető. Nagy értelme, hogy ezek alkalmazásával a tanulók élményszerűen, gyakorlati példákon keresztül ismerhetik meg az ökológiai összefüggéseket. Az ajánlott oktatási módszerekhez bemutat egy-egy mintát, amely egy pedagógiai elgondolást igyekszik megvalósítani.

Hasznos és jó segítséget nyújt az ismeretek leegyszerűsített formában való rajzos rögzítés, magyarózó táblái rajza és rajzos magyarózó táblavázlata.

Alkalmazható tanácsokat az audiovizuális eszközök használatához, a kísérletezések és tanulmányi kirándulások megszervezéséhez. Előre-mutatón foglalkozik az ökológia tanításának továbbfejlesztési lehetőségeivel.

Összegeve: Mindazoknak a biológiatanároknak, akik e könyv tartalmát ismerik, oktató-nevelő munkájuk hatékony segítése mellett összefüggőbb képet alakít ki e témában. Eddigi ismereteinket rendszerezi, feladatainkat, egyértelműbbé, világosabbá teszi.

Tankönyvkiadó, Budapest, 1985.

DR. DÓZSA JÓZSEFNÉ

A KAPOSVÁRI KOMPLEX ANYANYELVI KÍSÉRLET ÖSSZEGEZÉSE

Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Nyelv-tudományi Dolgozatok sorozatának 36. köteteként jelent meg az 1985. év végén. A kaposvári komplex anyanyelvi kísérlet összegezése c. tanulmánygyűjtemény. Szerkesztője Bellyei László, lektora Szende Aladár és Bence Lóránt.

A kötetben tizenkét tanulmány olvasható, amelyekből értesülhetünk a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán már több mint egy évtizede tartó, az anyanyelvi nevelés korszerűsítéséért, eredményesebbé tételéért munkálkodó kísérlet folyamatáról, eredményeiről. A munkacsoport tagjai – gyakorló tanítók, főiskolai oktatók –